

האמנה לחקלאות מתוך אחריות במושב חיבת ציון

2018

מבוא:

חקלאות מודרנית עושה שימוש בחומרי הדברה להגנה על היבולים.
הקפדה על קיום התקנות הנוגעות לשימוש בחומרי הדברה תפחית את השפעתם השלילית על האדם וסביבתו.

השפעת חומרי הדברה לחקלאות על הסביבה ועל האדם

השימוש הנרחב בחומרי הדברה בחקלאות משפיע על הסביבה: האוויר, הקרקע והמים זהירות והקפדה על התקנות נועדו למנוע פגיעה באדם ובסביבה:
• פגיעה בריאותית מיידית (אקוטית) וגם פגיעה לאורך שנים (כרונית), בעובדים בחקלאות ובאוכלוסייה המתגוררת בסמיכות לשטחים החקלאיים שבהם נעשה שימוש בחומרי הדברה, כתוצאה מחשיפה לתרחיפים של חומרים רעילים באוויר.

• זיהום קרקע, מי תהום ומקווי מים כתוצאה מריסוס וכן כתוצאה מנגר וחלחול תשטיפים ממשטחי שטיפה של כלי ריסוס.

• פגיעה חמורה ומתמשכת במערכות אקולוגיות טבעיות – הרעלות ישירות של בעלי חיים מועילים (למשל דבורים) או הרעלות שרשרת ופגיעה בחיות בר מוגנות.

• פגיעה בבריאותם של העובדים המטפלים בחומרי הדברה, כתוצאה מספיגת החומרים בגוף: בנשימה, בבליעה, דרך העור ובעיניים.

המלצות לשימוש בחומרי הדברה בחלקות הצמודות למגורים

(המלצות אלה נמצאות בהליך תיקון)

• המפזר בשטח חומר הדברה, ינקוט, בכל עת, בכל האמצעים על מנת למנוע הגעת רחף של

החומרים המפוזרים לתושבים המתגוררים בסמוך

• הריסוס יתבצע רק כשהרוח נושבת שלא לכיוון הבתים

• יש להימנע מיישום של חומרים מקבוצת סיכון I או II

• הריסוס יתבצע במרסס שבו גודל הטיפה לא יקטן מ 100 מיקרון

• אין לרסס בעת מעבר כלי הריסוס משורה לשורה (במהלך סיבוב) בקרבת מבנים

- יש להודיע על מועד הריסוס לנציג התושבים, מבעוד יום
- השטח המטופל ישולט באופן ברור; על השלט יצוינו הפרטים המזהים (כולל שם, כתובת וטלפון נייד) של החקלאי/האחראי על החלקה במטע ובכרם
- ייעשה שימוש במרסס ממוקד ויש להבטיח כי סילון הריסוס יופנה כלפי מטה
- גובה ענן הריסוס לא יעבור את גובה הצמח

בבתי צמיחה

- בתי הצמיחה חייבים להיות שלמים ואטומים (קירות ותקרה).
- בזמן הריסוס, יש לוודא שכל הפתחים יהיו סגורים ואטומים

(מתוך מסמך תקנות • הנחיות • המלצות לשימוש זהיר לאדם וסביבתו של המשרד להגנת הסביבה, ינואר 2013)

האמנה תתייחס לתקנים בינלאומיים מתקדמים בנושא גידולים חקלאיים ושמירה על התושבים, החקלאים, הסביבה ובריאות התושבים. (לדוגמא: Tesco; Global Gap; Eco Fresh).

היוזמה החלה ברחוב אחד בכפר חיבת-ציון, לטובת הקהילה כולה, התרחבה לכפר כולו. אנו מקווים כי זו תהווה דוגמא וכמוה יאומצו בישובים נוספים בעמק-חפר ובמדינה בכלל.

היוזמה לשיתוף פעולה בחיבת-ציון:

אנו, תושבי רחוב מגשימים וחקלאי חיבת ציון רואים בשמירה על בריאותנו מטרה ראשונה במעלה ולצורך כך, נרתמנו יחד לצמצם ככל האפשר את מידת החשיפה לחומרי הדברה באזור המגורים ובכלל.

שיתוף הפעולה נבע מרצון לקיים חיי קהילה בה חבריה מכבדים זה את זה ומרגישים אחריות הדדית.

מתוך ההכרה כי לחקלאי האזור הזכות המלאה ליצור חקלאות מתקדמת ורווחית ולתושבים הזכות לדעת בכל הנוגע לחומרים מסוכנים באזור מגוריהם ולהגן על בריאות משפחתם, החלטנו על עשייה משותפת לטובת הכלל.

לצורך כך, נחתור בשיתוף פעולה לקיום מטרותינו:

1. שימוש בחומרי הדברה מותרים בלבד.
2. צמצום החשיפה לחומרי הדברה.
3. אחסון נאות של חומרי ההדברה (עפ"י הנחיות משרדי הממשלה הרלוונטיים).
4. הדברה על פי הנחיות משרד החקלאות (בקרב בתים ובכלל).
5. שקיפות ודיווח מלא לתושבי האזור לגבי מועד הריסוסים והחומרים בשימוש.
6. שמירה על תקנים הנוגעים לריסוסים על פירות וירקות ליצוא (תקנים מחמירים מאלו הקיימים לשוק המקומי).
7. מעבר הדרגתי, ככל הניתן, להדברה ביולוגית.

להלן עיקרי הדברים:

1. הגדרות:

- ההבנות המופיעות במסמך זה תקפות לכלל הישוב, על בתיו ושטחי החקלאות שבו ובסביבתו.
- בשטחים נכללים שדות, מטעים, פרדסים, חממות ובתי גידול לב"ח.
- האמנה מתייחסת לסוגי חומרים בשימוש, אופן הריסוס, מועד הריסוס והתייחסות למשבי רוח.
- נאמני בריאות: נציג מטעם התושבים ונציג מטעם החקלאים.

2. ניהול ודיווח:

- ביצוע הריסוסים באזור המגורים יעשה, ככל הניתן, בהתאם לתכנון מוקדם ובהתחשב בהנחיות משרד החקלאות בכל הנוגע למשבי רוח וכד'.
- באחריות החקלאים להעביר את תכנית הריסוסים: מועד הריסוס, שעת הריסוס, החומרים בהם יעשה שימוש. תכנית זו תפורסם באתר הכפר ו/או בווטסאפ, כך יוכלו תושבי הרחוב לבחור להגן על עצמם בהתאם.
- באחריות החקלאי לדאוג כי כל העוסקים במלאכת הריסוס יעברו הדרכה והכשרה על ידי אוטוריטה מקצועית (עפ"י הנחיות משרד החקלאות, המשרד להגנת הסביבה ומשרד הבריאות) בכל הנוגע לביצוע ריסוס ידידותי ככל הניתן.

3. פעולות לצמצום החשיפה

- חקלאי האזור מתחייבים לעשות שימוש אך ורק בחומרים בדרגת רעילות המותרת עפ"י הנחיות משרד החקלאות, המשרד להגנת הסביבה ומשרד הבריאות.
- חקלאי האזור ינסו, ככל הניתן, להעדיף באזור טווח סביבת המגורים גידולים הצורכים רמת ריסוס נמוכה יחסית.
- ביצוע הריסוסים יעשה על ידי אדם מוסמך אשר הוכשר והודרך בהתאם לתוכנית ההדרכה אשר גובשה באופן פרטני לכל חקלאי בהתאם לסוג הגידול.
- ביצוע הריסוסים יעשה בעיקר בשעות הבוקר כאשר הילדים באזור נמצאים במוסדות החינוך תוך הימנעות, ככל הניתן, מביצוע ריסוס בשעות הלילה/שישי ושבת.
- ביצוע הריסוסים יעשה בהתאם למפרט הריסוס המוסכם לכל חקלאי באופן פרטני בהתאם לסוג הגידול.
- עם תהליך מיפוי הריסוסים בעמק חפר, באמצעות תוכנת ArcGis, ישתלבו גם חקלאי הכפר במיפוי, למען הפחתת וייעול הריסוסים.

לאמנה זו מצורפים נספחים:

- ✓ טבלת דיווח ריסוס
- ✓ מפת שטחי החקלאות של כפר ח'בת-ציון

ולמען בריאותנו באנו על החתום:

כתבו: אורלי הדר

לנה בר-מאיר

שותף לגיבוש האמנה: גיל פלוטקין

מקורות:

[ArticleID=1947&http://www.adamteva.org.il/?CategoryID=1230](http://www.adamteva.org.il/?CategoryID=1230&ArticleID=1947)

נס ציונה <http://www.kolnessziona.co.il/files/issu/1063/pdf/24.pdf>

תקנות/הנחיות - המשרד להגנת הסביבה

תקנות החומרים המסוכנים

השימוש בחומרי הדברה בסביבה חקלאית

חומרי הדברה אסורים בשימוש

אגף מזיקים והדברה - המשרד להגנת הסביבה

אחסון חומרי הדברה

הגנת הסביבה במרחב החקלאי-מבקר המדינה

אזרחים למען הסביבה- שאלון - ריסוס בקרבת בתים

הדברה וקהילות קרובות לאזורי ריסוס OECD